

1. Փոփոխութիւններ և ըստ օրերը կը հրատարակուի :
2. Տարեկան բաժանորդագրինն է միայն չորս արծաթ միճիւ կանխիկ վճարելի, թէ մայրաքաղաքիս և իւր արուարձանաց եւ թէ գաւառաց համար :
3. Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի :
4. Տեղական և գաւառական թղթատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ :
5. Հատը մէկ դրչ. միճիւ, և կը գտնուի մասնաւորապէս Պահչէ գաւառ Սուճի Պօղոս աղայի խանութը :

Փ Ո Ւ Ն Ձ

6. Ծանուցման տողը 3 դրչ. է մէկ անգամի համար : Աւելի աման կըլլայ աւելի անգամներու համար :
7. Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր ուղղելի առ Տնօրէն՝ Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան և Պօլիս Պալատ - բաղար Նաֆիէ խան վերի յարկ թիւ 16 :

ADRESSE

H. S. Madadjian

Directeur du Journal Armenien
POUNTCHÉ — 16 Nafie Han. Balouk
Bazar Constantinople.

Թիւ 4473

ՁՈՐԵՔԵԱՐԹԻ

1880 ՄԱՅԻՍ 44

ԱԶԳԱՅԻՆ

Բաժանորդագրութիւն

Մասիս, չարաթ օրը լրագրութեան բաղմադիմի օգուտներուն վրայ ընդհանուր տեսութիւն մը ընելէն և հայ լրագրութեան նիւթական ու բարոյական վիճակին վրայ փոքր ի շատէ խօսելէն յետոյ, իւր թերթին ամենօրեայ ըլլալուն և ընդարձակելուն պատճառաւ արագատիպ մեքենայի մը անհրաժեշտ պէտք ունենալը, և զայն ստանալու համար առնուալն 300 լիւրայի կարօտ ըլլալը ծանուցած, և ինդրած էր՝ որ դիւրակեաց վիճակի մէջ գըտնուող ազգայինք առնուալն երկերկու տարուան Մասիսի բաժանորդագիրը փոխ տան իրեն, կամ ուղղակի լրագրոյն բաժանորդագիրով հաշուելու և կամ երկու տարուան մէջ հատուցանելու պայմանաւ :

Զարմացանք այս հրատարակութեան վրայ, որովհետեւ դիւրակեաց վիճակի մէջ գտնուող ազգայինք գլխաւորներէն դաս մը կայ՝ որ դովող ու համակիր է Մասիսի, և կարող էր ինքնին իսկ խելամուռ Մասիսի նիւթական վիճակին, և շատ դիւրաւ հոգալ նորա անհրաժեշտ պէտքը, չհարկադրելով զանի՝ 300 լիւրայի համար հրապարակաւ դիւրակեաց ազգայինք դիմել :

Աւելի մեծ պիտի ըլլայ մեր զարմանքն և միանգամայն պիտի ցաւմը յոյժ, պիտի կարմը ընկը յոյժ, եթէ Մասիսի հրաւէրն անխելի մնայ և առաջարկութիւնը չգործադրուի առ առաւելն : Ինչ որ ըսէնք, որովհետեւ այս կարեւոր պարագային մէջ առաջի դմեղ դիտող աշխարհի փորձուած պիտի ըլլայ, թէ մեր ազգին մէջ տակաւին բնաւ քաջալերող ոգի չկայ, և հետեւաբար բնաւ յոյս չկայ ազգային յառաջդիմութեան ու զարգացման : Ո՛չ որ կը համարձակի առարկել, թէ Մասիս քաջալերութեան արժանի չէ. քաբինք իսկ կը վիպեն, թէ Մասիս մինչեւ ցարդ չատ մը քարոզիչներէ, չատ մը առաջնորդներէ :

Ի՞նչ աւելի օգտակար եղած է. և թո՛ղ այս և այլ օգուտներն, գէթ հայերէն աշխարհիկ լեզուին բարւոյնման ու մշակութեան համար առաջին երախտաւորը հանդիսացած է մեծաւ խնամով : Տարակոյս չկայ, թէ առաւել օգտակար պիտի ըլլայ այսուհետեւ, ընդունելով այս անգամ իւր առաջարկած հանդակալային փոքրիկ փոխառութիւնը, և քաջալերութիւնով : Հարկաւ պիտի քաջալերուին և այլք, որ հրապարակային պաշտօն ստանձնած են բաղում ժամանակէ հետէ : Բոլորովին աւելորդ կը համարուի, այս առթիւ քաջալերութեան հըրաչից վրայ ճառելէ. յառաջագէտ ազգաց մէջ յատկապէս քաջալերիչ ընկերութիւններ կազմուած են, և ամենայն աշխարհաչէն գիւտը և հրաշարուեստը քաջալերութեան գեղեցիկ դեղեցիկ արդասիւք են :

Գումարուի վարժարանները միացունելու խորհուրդ կայ, և Ուսումնական խորհուրդն ալ գործադրել կըլանայ եղբ : Զարմանք կըսեմք, եւ չեմք յուսար որ յաջողի, քանի որ կանխաւ ամենայն արգելք չեն վերցուիր : Իսկիւտարի վարժարանները միացան, հոգաբարձութեան մը խնամոց ենթարկեցան, և քանի մ'ամիս ալ շարունակեց. սակայն յանկարծ Հոգաբարձութիւնը հրաժարեցաւ, միութեան կապը լուծուեցաւ և վարժարանք մտան իրենց նախկին վիճակին մէջ : Ուսումնական խորհուրդը քննեց այս անցադրութեան և քակման պատճառները և աշխատեցան բուռնալ. ոչ երբէք : Ահաւասիկ այս անգամ կը հրատարակեմք Իսկիւտարի Հոգաբարձութեան հրաժարագրոյն պատճէնը՝ զոր հետաքրքրութեամբ ձեռք անցուցինք, և կառաջարկեմք որ ուղղութեան առնուի՝ յորում պիտի տեսնուին փորձառութեան վրայ հիմնեալ քանի մը կարեւոր կէտեր :

Մեծապատիւ Ատենապետ Էֆէնտի Պատուարժան Ուսմ. Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. վարչութեան

Ինչպէս յայտնի է, Միացեալ վարժարանաց հոգաբարձութիւնն իսկիւտարու երկից թաղերու թաղական խորհրդոց ընտրութեամբ և պատուարժան Ուսմ. Խորհրդոյ վաւերացմամբ անցեալ 1879 նոյեմբեր 18/30

թուականին ի պաշտօն կոչուած էր :

Հոգաբարձութիւնն՝ չէր կրնար չ'կանխատեսել այն դժուարին պարագաներն ու արգելքները, որք պիտի հանգիպէին իւր պաշտօնավարութեան շրջանին մէջ. սակայն վստահ ուսումնասիրութեանը իրեն ընելիք ձեռնառուութեանը, ընդունեց իրեն յանձնուած աշխատութիւնն ու ձեռն ի գործ արկ վարժարանաց բարեկարգութեան :

Առ այս նախ քան զամենայն հոգաբարձութիւնն անհրաժեշտ դատեց իւր պիւտճէն ծրագրել և վերահասու եղաւ որ երկից նախակրթարանաց (հանդերձ ընտելարանք) և մի ուսումնարանի ծախսը համար հարկ էր ամսական 15,000 դրչ եկամուտ ունենալ. թաղ խորհուրդք պայմանագրած և խոստացած էին վերձարել ամեն ամիս, Ս. Կարապետ 3500. Ս. Խաչ 2500 և Ի. ճառիէ 500 դրչ, որով ընդամենը հոգաբարձութիւնն պիտի ըստանար 6500 դրչ. իսկ մնացեալ 8500 դրչ հաւաքելի էր աշակերտաց թոշակներէ : Հաշիւ ընելով տեսնուեցաւ որ թոշակներէն գանձուելիք գումարը կը յանգէր 6000 դրչի մօտ և հետեւաբար 2500 դրչ ամսական բաց մը պիտի գոյանար, զոր հոգաբարձութիւնն յուսալից էր փակել նոր գալիք աշակերտներու թոշակաւ և կամ եղածներուն վրայ ըլլուելիք յաւելմամբ :

Եւ որովհետեւ հոգաբարձութեանն ջանքը պիտի ըլլար թէ նախակրթարանաց և թէ ուսումնարանի մէջ եւրոպական բարւոյք ընթացք մը ներմուծել, ու զայս ընելու համար ո՛չ միայն հարկաւոր էր մի քանի ընտելադոյն դասատուներ ունենալ, այլ և ուսմանց օժանդակ միջոցներ ձեռք բերել Եւրոպայէն ու զանազան ծախքեր ընել, պահեստի դրամ ունենալ և այլն. վստ որոյ օժանդակ մարմնոյ մը պէտքը զգաց ու մասնախումբ մը կազմելով իսկոյն՝ յանձնարարեց նմա ժամ յառաջ հայթայթել 200 օսմ. ոսկւոյ դումար մը որ անհրաժեշտ էր :

Հոգաբարձութիւնն յետոյ անցաւ վարժարանաց բարեկարգութեան դիւրծոյն, և ուրախ է ըսել որ Տեսուչ Խիէկճեան Էֆէնտիի աշաւորջ ջանիցը շնորհիւ կրցաւ բաւական բարւոյքներ ընել Նոր-Թաղի և Սէյրմիշի վարժարանաց մէջ : Իճատիէ վարժարանի համար չեմք խօսիր, վստ զի հոգաբարձութիւնն զանազան պատճառներով դիւրութիւն չունեցաւ մինչեւ յայսօր, զբաղելու անոր հետ :

Ս. Կարապետի և Ս. Խաչի վարժարանաց և ուսումնարանի պաշտօնական բացումը տեղի ունեցաւ տարւոյս յունվարի սկիզբներն. ուրախ էր հոգաբարձութիւնն և յուսալից նոյա ապագային նկատմամբ, իւր կողմէն ջանք չալտի խնայէր զանոնք յառաջ տանելու, ու մտադիր էր աշխատիլ երեւցած դժուարութիւնները բառնալ հետզհետէ, այլ աւանդ, իւր յոյսերը ի դեռել եղան և իւր բաղմադիմի աշխատութիւնը յումայետս կորան, այնպէս որ ոչ շատ ուշ՝ այն է մարտ 40 ին ստիպուեցաւ Ուսումնարանի երկրորդ կարգը ցըրուել :

Եւ ի՞նչ էր սորա պատճառը : Ամեն առթիւ յայտնի եղած իրողութիւն մ'է որ վարչական մեքենայ մը չ'կրնար դառնալ առանց դրամի. չէ կարելի գործնականապէս ճշգրութիւն ու կանոնաւորութիւն պահանջել ո' և է պաշտօնեայ կամ դասատուէ որ իւր ամսականը չ'ստանար ժամանակին. իսկ անկարելի է բարեկարգ վարժարան մ'ունենալ երբ ամսականները մի քանի ամիս անվճար կը մնան :

Թաղական խորհուրդք իրենց պարտականութիւնները չէին կատարած կամ չէին կրցեր կատարել : Փետրվար 27 ին Ս. Կարապետի Թաղ. խորհուրդը փոխտեսակ 7000 դրչ վճարած ինելու 1245 դրչ վճարել էր. իսկ Ս. Խաչի Թաղ. անտուկը 5000 թուղ հաղիւ կրցեր է 904 դրչ գումար մը տալ :

Այս պատճառաւ, գանձապետ Հարենց Մարտիրոս Էֆէնտի կը

հրաժարի հոգաբարձութենէ և հազիւ հազ կը յօժարի ԱՅ օր ևս շարունակել իւր պաշտօնն , իւր ընկերակցաց թախանձանքէն ըստիպելով : Հոգաբարձութիւնս անմիջապէս Ս. Կարապետի Թաղ. խորհրդոյ նամակ մը կը դրէ և կը խնդրէ վճարմանց մասին աւարդ կարգադրութիւն մ'ընել . և թէպէտ թաղ. խորհուրդը կը փութայ պատասխանել թէ՛ ջանադիր պիտի ըլլայ մինչեւ մարտ 31 , յունվարի մնացեալ թերհաշիւն և փետրուարի ամսականն ամբողջ հատուցանել . սակայն երեւում է ֆէնտի փափաղեան (որ միանգամայն անդամ է Ս. Կարապետի թաղ. խորհրդոյ և հոգաբարձութեան) քանիցս կը յայտարարէ թէ՛ Թաղ. սնտուկը անկարող է բնական խոստացած ամսական 3500 զը վճարելու : Հոգաբարձութիւնս՝ կընեն Ս. Թաշի սնտուկին վիճակը և կը տեսնէ որ մի քանի ամիսներ դեռ անկարող պիտի ըլլայ , ոչ թէ 2500 զը ամսական այլ 1000 զը իսկ վճարելու վարժարանաց համար :

Հետեւաբար , մարտ 19 ին հոգաբարձութիւնս նիստ կը կազմէ , և նկատողութեան առնելով վերոգրեալ պարագաները , տեսնելով որ եթէ վարժարանաց ծախքը սոյն վիճակի մէջ չը չափաւորուի՝ մէկ կողմանէ պարտքերը պիտի դիզուին ու ինք անկարող պիտի ըլլայ վարժարանները բարեկարգ վիճակի մէջ պահել , միւս կողմէն թաղային սնտուկները ապագայ դժուարութեանց պիտի մատնուին , և հաւանականաբար նախակրթարաններն իսկ պիտի փլատուին յետոյ իրաց ունենալիք վիճակէն , նկատելով բաց յայտանէ որ ուսումնարանի երկրորդ կարգի 3000 զը ունենալի ամսական ծախք կըլլայ , մինչդեռ մի քանի հարիւր զի թոշակ կ'արտադրէ , և եթէ հոգաբարձութեան սնտուկը բաց պարտք թողելու ըլլայ՝ ապագային երկու թաղերու մէջ դժտութիւնը ու խնդիրը պիտի ծագին վճարմանը համար , և այս կէտը նախատեսուած չէ յառաջագոյն պատուարժան Ուսում . խորհրդոյդ կողմէ : Այս նկատումներով հոգաբարձութիւնս որոշեց ջրուել ուսումնարանի երկրորդ կարգի ուսանողները , ու տեղեկագրել պատճառներն Ուսմ. պատուարժան խորհրդոյդ , որպէս զի խնդիրը ի մօտոյ գայ , քննէ , լուսարանէ ու եթէ պատշաճ տեսնէ նոր կարգադրութիւն մ'ընէ՝ սոյն կարգը և նորա վերաբերեալ ծախքը վերահաստատելու համար :

Հոգաբարձութիւնս՝ ցաւօք սրտի սոյն սնտուկները ընել հարկադրուելէ առաջ , լսեց Տեւոնի խիֆէնեան Էֆէնտին որ նոյնպէս իւր հրաժարականը կուտար , յայտարարելով թէ՛ իրեն համար կարելի չէ պաշտօնը շարունակել , երբ դաստառուաց ամսականները չեն վճարուիր ու ինք դիւրութիւն չունենար անոնցմէ ճշդութիւն պահանջող լինելու , համակարծիք նորա հետ այս ամեն խնդրոց նկատմամբ՝ հոգաբարձութիւնս իւր որոշումները տուաւ ու ընդունեց հոսկ ուրեմն առ հարկի Տեւոնի Էֆէնտին հրաժարականը :

Օժանդակ մասնախումբը , որոյ անձնուէր աշխատութիւնը չեն ուրացուիր , ինպատու վարժարանաց իւր ձեռնարկած վիճակահանութեան արդիւնքէն 5000 զը սոյն միջոցին հոգաբարձութեանս կ'մատուցանէր , և կը խնդրէր որ հոգաբարձութեան անդամը չհրաժարին այլ շարունակել իրենց պաշտօնը ազգափրաբար : Հոգաբարձութիւնս պիտի ջանար անշուշտ իրենց բաղձանաց համաձայն վարուիլ և այնպէս ալ ընելու մտադիր էր , սակայն պարագաները ցոյց կուտան թէ՛ վարժարանաց ներկայ վիճակն իսկ կարելի չ'պիտի ըլլայ պահել քանի որ Թաղ. խորհուրդը կամը կամ դիւրութիւն չունին վարժարանաց օրինաւորապէս նպաստելու :

Ձայս տեղեկագրելով , հոգաբարձութիւնս տարակոյս չունի որ Պատ. խորհուրդը պիտի քննէ ու տեղեկանայ անշուշտ այն պարագաներուն որք արգելք եղած են թաղային սնտուկներուն իրենց որոշեալ վճարումներն ընելու , պիտի իմաստասիրէ մանրամասնօրէն հարկաւ այն դէպքերն որք պատճառ տուին հոգաբարձութեանս պաշտօնավարութեան անյաջողութեան :

Եղբակայներով հոգաբարձութիւնս՝ կը յաւելու թէ վարժարանաց միացման գործը որ ըստ ինքեան պատուական և օգտակար է , եթէ կողմի յառաջընել տալ՝ պէտք է հաստատ հիման վրայ դնել :

1. Թաղային սնտուկներու տալիք դուրմարին ճիշդ քանակութիւնը որոշելով ու ապահովցունելով :

2. Հոգաբարձութեան սնտուկին պատասխանատուութեան և հոգաբարձութեան Թաղ. խորհրդոյ հետ ունենալիք յարաբերութեանց սահմանը դժելով :

3. Միացման գործոյն փափաքող և դպրոցական խնդրոց տեղեկ անձինք հոգաբարձու ընտ-

րել տալով Թաղ. խորհրդոյ :

Բաց յայտանէ վախարեղի է նաեւ որ թաղական խորհրդոյ անդամը միանգամայն Միացեալ վարժարանաց հոգաբարձու չ'լինին :

Այս դիտողութիւնները Պատ. Ուսմ. խորհրդոյդ ներկայացնելով , և յայտնելով որ հոգաբարձութեան անդամն առաջիկայ ապրիլ 1 թուականէն չեն կրնար այլ ևս վարժարանաց հոգակողութիւնն ընել ու կը հրաժարին . կը խնդրէր որ Պատ. խորհուրդը հաճի դէժ առժամանակեայ հոգաբարձութիւն մը կարգել անմիջապէս , որպէս զի վարժարանը անխնամ չ'թողուին ու շարունակեն իրենց տրուած ուղղութիւնը ըստ օրինի :

28 Մարտ 1880

Իւսկիւտար Մնամբ յարգանքով Միացեալ վարժ. Հոգաբարձութեան Առեւտրային Յանձնարարական Սեկցիոնին Պատ. խորհուրդին Գրասենտին Երեսօր փոխան Խորհրդին

Տիփիսի և Մոսկուայի մէջ մեր պատուարժան ազգայինը նուագահանդէսներ տուեր են ի նպատակ սովելոց , և բաւական արդիւնաւոր եղեր է : Բազմաթիւ երեւելի տիկնայք եւս ներկայ դասուեր են :

— Տիփիսէն դրուածին նախելով՝ տեղւոյն Հայ եկեղեցականը ալ որոշեր են նուագահանդէս մը տալ Ներսէսեան վարժարանին մէջ ինպատակ սովելոց :

— Տիփիսի ազգայնոց երեւելիներէն Աղա Միրզայէֆ իւր սեպհական տան մէջ պատկերահանդէս մը բացեր է , իւր և այլոց ունեցած պատկերներն ի տես դնելով և 20 կոպէկ մուտք որոշելով ի նպատակ սովելոց :

Ուսումնական ազգայինը այսպէս կը դերադանցեն քան զՏաճկաստանցիս :

— Ի Տիփիս , առաջիկայ տարի , ամեն ազգաց հնադէտներէն յանձնաժողով մը պիտի կազմուի կողմասու և Հայաստանի հնութեանց խնդիրները յուզելու և քննելու համար : Տիփիսի բարձրագոյն փոխարքայն և՛ հազար ըուպի յատկացուցեր է այս գործին համար , և Աղա Ա. Երէքեանցի պաշտօն տրուեր է որ այժմէն Հայաստան երթայ և հրնութիւններ հաւաքէ :

— Մոսկուայի մէջ հայերէն ուսուցիչներ և դաղդիարէն հանապազօրեայ լրագիր մը պիտի հրատարակուի , Ակադէմիայի անդամ Պ. Պուրնիկովի խմբագրապետութեամբ :

— Պօլսեցի Սմբերոսիս վարդապետի բանալիք երկրագործական վարժարանին ինպատակ Ուսմիոյ ազգայնոց մէջ հանգանակեալ դուրմարէն , որ Տիփիսի երկու նշանաւոր ազգայնոց քով ի պահ դրուած է , 1000 ըուպի բաժին հանուեր է դժբաղդ տվելոց համար :

— Կարնոյ հրաժարեալ առաջնորդ Գեր. Տ. Յարութիւն Ս. Արքեպիսկոպոս , և մեծ Կիրակոս Էֆէնտի Ղաղանճեան երկու շարժի մայրաքաղաքս հասան :

— Վանայ կողմերէն 400 ի չափ ազգայինը Պօլիս դաղթելու ելեր են . սակայն Տ. Խրիմեան սրբազան արգիլեր է յուսադրելով և համոզելով :

— Պատրիարքարանը Մշոյ Վա. նահօր յանձնած էր՝ Բաղէշ երթալ և առաջնորդական ընտրութիւն ընել տալ , սակայն նա չէ կատարեր այս պաշտօնը . ուստի որոշուեր է որ Գեր. Տ. Փիլիպպոս Սրբազան այս անգամ Տիգրանակերտ երթալէն քիչ մ'ետքը Բաղէշ անցնելով պէտք եղած կարգադրութիւններն ընէ : Կըսեմք , թէ Տիգրանակերտի ազգայինը պատրաստութիւն կուեսնեն՝ Փիլիպպոս Սրբազանը հանդիսի ընդունելու համար :

— Ստեփան փաշա Ասլանեան խնդրեր է զինուորական գործոց նախարարութենէն , որ բոլորովին հանգստեան (թէգայիւս) հրաման տրուի իրեն . սակայն այս խնդիրը չէ ընդունուեր , և դրուեր է որ վեց ամիս եւս ազատ ըլլայ հանգստանալու և իւր անձը դարմանելու համար :

— Բաղէշի մէջ ալ սովն սկըսեր , և հեռագրով ծանուցուելով երէկ՝ օգնութիւն խնդրուեր է կեդրոնական յանձնաժողովէն , մինչդեռ Վան՝ Ալաշկերտ ու Պալաղիս Բաղէշէն արմախք կսպասէին անհամբեր :

— Տիգրանակերտէն անգղիական հիւպատոս Պ. Թրօթթըր երէկ շնորհակալութեան հեռագիր քաշած էր առ Ս. Պատրիարք Հայրն՝ ի նպատակ սովելոց , իւր ունեցած հայրական խնամոց համար :

— Երուսաղիմայ պատրիարքական փոխանորդ գեր. Տ. Սիմէոն Սրբազան՝ մօտ օրերս Պօլիս կը դառնայ Աղեկսանդրիայէն :

— Գեր. Տ. Մեսրոպ Ս. Արքեպիսկոպոս՝ առաջիկայ շաբթու Պօլիս կուգայ Գահիրէէն : Երկուշաբթի եկեր են իւր պարագայից մէկ մասն :

— Շնորհակալութեամբ իմաց կը տրուի մեզ , թէ Ունճեան մեծ Աբիկ Էֆէնտի Գատը դիւղի եկեղեցւոյ բակը վայելուչ կեր-

սրբ. նորոգել կուտայ, իւր անձնականէն 100 լիրայի չափ ծախք ընելով:

— Կարինէն և շրջակայ քանի մը քաղաքներէ և գիւղերէ կը յանձնարարեն մեզ, ծանուցանել թէ Կարնոյ հռոմէական ազգայնոց երեւելիներէն և տեղւոյն Խտարէի ժողովոյ անդամներէն Շապանեան մեծապատիւ Գրիգոր Եփէնտիի վրայ գրուածները նախանձու և հակառակութեան արդիւնք են, թէ՛ Նորին մեծապատուութիւնն, առանց մոլեռանդութեան և խորութեան, գաւառին Հայ ազգատաւ ու որբոց խնամող է, և իրեն գիւմրէ ընդունայն ու յուսահատ չդառնար, և թէ՛ նոյն իսկ ներկայ սովուն ժամանակ ազգասիրտքար ըրած է և կրնէ պէտք եղած օգնութիւնները:

Շապանեան Եփէնտիի յիշեալ բարեմասնութեանց համար՝ մայրաքաղաքս գտնուող պատուաւրժան Կարնեցոց ոմանք ալ կը վկայեն, և հետեւաբար պարտիմը անկասկած ըլլալով հասարակաց գոհունակութեան ու շրջանակաւեաց թարգման հանդիսանալ, և հրապարակաւ մատուցանել իրեն:

— Նախորդ թերթով վանէն եկած հեռագիր մը յիշելով, Ս. Պատրիարք Հօր կողմանէ ձեռք առնուած միջոցները ծանուցինք: Որովհետեւ նոյն թերթով չէինք կրցած բաւական ծանօթութիւն տալ հեռագրին պարունակութեան վրայ, այսօր կհրատարակեմք իմաստը, որ է.

« Օղբը պարզուելուն պէս, քիւրտք սկսան իրենց սովորական դործն եղած ասպատակութիւնը. Հայտարանել քրդերն Արճէշ և Աղբակ գաւառաց հունձքերը բռնութեամբ և կատաղութեամբ իրենց անասնոց ճարակ տուեր աւերեր և հայոց բոլոր մշակական անասուններն աւեր տարեր են. ջաղացքները կոխելով՝ դռննուած ալիւրները յափշտակեր և սերմնոց ցորենն իսկ տարեր են. մինչև իսկ մահաւան ճիրանէն թշուառ Հայերն աղատելու համար յանձնաժողովին զրկած ցորենները ճանապարհին յափշտակեր են. տանողներէն մին սպաննեալ, միւսն 30 տեղէն չարաչար վիրաւորեր, և մէկն ալ ձորը նետեր են. կառավարութեան պաշտօնեայք այս վայրագութեանց դէմ անտարբեր կեցած են իբր պարզ հանդիսատես, և հետեւաբար հարստահարիչք քաջալերուած են այս վիճակէն »:

Վիճակահանութիւն
յան և Սիւրբալ Վարժարանի
Իսպիւսարան

Սոյն անուամբ ձեռնարկեալ վիճակահանութիւնը, որ երկու անգամով քաղաքէն համար անօրինուած է, և որոյ առաջին քաղաքը Փետրուար 10ին Խսկիւտարու ձեռնարանին մէջ տեղի ունենալով՝ պարգեւները ամբողջապէս վճարուած են, յառաջիկայ Մայիս 18 կիւրակէ օր ժամը 7ին դարձեալ Խսկիւտարու ձեռնարանին մէջ երկրորդ վիճակահանութիւնն եւս տեղի պիտի ունենայ և 80 տոմսովք 600 մէճիս պարգեւ պիտի ստանան հետեւեալ կերպիւ.

Տոմսակ	Մէճիտէն	Մէճիս
1	250	250
1	150	150
1	50	50
1	25	25
5	6	50
24	2	48
47	1	47
80		Պարգեւ 600

որոնք վիճակահանութեանէն վերջը անմիջապէս պիտի վճարուին:

Յիշեալ վիճակահանութեան ձեռնարկող մասնաժողովը, առաջին անգամ քաղաքէն գոյացած արդիւնքէն բաւական դուրս մը արդէն ժամանակին յիշեալ Սիւրբալ վարժարանաց հոգաբարձութեան վճարած լինելով՝ թէ եւ սոյն երկրորդ վիճակահանութեանէն աւելնալք գումարն եւս միեւնոյն նպատակին ծառայեցնել պարտաւոր էր, սակայն յիշեալ վարժարանաց միացումը ինչ ինչ պատճառաւ նօք դժբաղդաբար լուծուած լինելուն՝ մասնաժողովը որոշած է աւելնալք գումարը ՍՈՎԵՂՈՅ յանձնաժողովոյ յանձնել, որն որ այս օրուան համար ազգիս մէջ առաւել քան զայլս ձեռքնառութեան կարօտ և արժանաւոր մարմինն է. ուստի կը խնդրուի մեր բարեպետ և մարդասէր ազգայիններէն, որ հետզհետէ սպառնալի վրայ եղող յիշեալ վիճակահանութեան մնացեալ տոմսակներէն որոց զինք 1 արծաթ մէճիս է, մինչ յառաջիկայ կիւրակէ մայիս 18, հետեւեալ տեղերէն գնել բարեհաճին, որով ինքզինքնին բաղդի մը երթակայ ըրած ըլլալէն զատ միանգամայն մեր տարաբաղդ սովեալ եղբարց ալ մի սրտաւ հաց մատակարարած պիտի ըլլան:

Ուրեքն Եփէնտի Նիկոմեան ժամագործ Պօլիս Չուխաճի խանին կից:

Կարապետ Եփ. Սարաճեան ժամագործ Պաղչէ գարու:

Ֆրէնկեան գրաւահատ Պօլիս Ուղուն չարչի:

Յովհաննէս Եփ. Խարայեան սեղանաւոր Ղալաթիա Գարա քէօյ:

Աւետիս Եփ. Գորանեան թղթավաճառ Պօլիս Սուլթան - համամ:

Նշան Եփ. Ղուկասեան գեղագործ Խսկիւտար Աճի - պատէմ:

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Գաղղիոյ արտաքոյ կարգի դեսպան կամ գործակաւար Պ. Թիւսօ՝ երկուշաբթի երեկոյեան դէմ մայրաքաղաքս հասաւ պատեւազօրով շոգենաւով մը: Անգղիական դեսպան Պ. Կօշէն ալ այսօր կամ վաղը Պօլսոյ մէջ կտեսնուի իրեն յատկացեալ պատեւ:

բաղմիկ շոգենաւով: Հեռագիրներէ կիւմարուի, թէ Պ. Կօշէն ինչպէս ի Փարիզ, նոյնպէս և ի Վիեննա յաջողք է՝ կարեւորագոյն խնդրոց, Գարատաղի Յուլիանոսի և Հայաստանի վրայ համաձայնութիւն գոյացունել, բայց Վիեննայի մէջ հարկադրուել է՝ սակաւ մի չափաւորել իւր գաղափարները: Ըստ Փարտի Պոսփորի Պ. Կօշէն մայրաքաղաքս հասնելուն պէս, դեսպանք պիտի խորհրդակցին՝ Բ. Դրնէն յիշեալ խնդրոց կարգադրութիւնը պահանջող ծանուցադրի մը ծրագրին վրայ, և երբ այս ծանուցադրին Բ. Դրան արուի և ակնկալեալ արդիւնքը չունենայ՝ մեծ տէրութեանց կողմանէ պիտի առաջարկուի վեհաժողով մը գումարելի Պէլլին. սակայն Փարհաւանական չհամարիր վերջին ծանօթութիւնը, և կկարծէ թէ տէրութեանց մէջ բանակցութեամբ կկարգադրուին խնդիրները:

Շատ կարեւորութիւն կը տրուի Ալլանիացոց. ինքնօրինութեան փախաքներ կընծայուին անոնց, և եւրոպական լրագրաց ոմանք մինչև իսկ անոնց ծրագրոց յայտարարութեանց օրինակները կը հրատարակեն, և կծանուցանեն թէ Կուսինեցի Ալի փաշան իրենց իշխան կարգած են:

Յունաստանի մէջ այս օրերս իրարանցում մը կտեսնուի. բաց ի հելլէն հրոսակաց խումբերէ, որոնք օսմանեան սահմանն անցնելով՝ անկարգութիւններ ու ասպատակութիւններ կընեն եղեր, Սթամպուլի գրածին նայելով՝ հելլենական զօրաբաժին մ'ալ հրամանատարովն հանգերձ օսմանեան հողն անցեր և օսմանեան զօրաբաժնի մը հետ կռուեր են, զոր իմանալով Բ. Դուռը՝ բողբողք է մեծ տէրութեանց:

Խորին ուշադրութիւն գրաւած է՝ ժամանակէ մը հետէ մայրաքաղաքիս մէջ և շրջակայքը տիրող կենաց, ընչից անապահովութիւնը, և մինչև իսկ տաճիկ լըրագիրը սկսած են դանգատիլ և գիտել թէ՛ անհրաժեշտ հարկ է անյապաղ ձեռնարկել պէտք եղած ազգու միջոցներուն: Փարզը մէջ, թէ այս անապահովութեան համար բողբող պիտի տրուի Բ. Դրան, բայց ծանուցած չէ թէ ո՞րոց կողմանէ տեղի պիտի ունենայ:

— Ճէրխէի - Հովաթիս երէկ ի մէջ այլոց հետեւեալ լուրերն ալ տուած էր իրբեւ Բեղրսպուրկէն գրուած: — Բ. Դուռը խնդրեր է որ Վէլի Մէհմէտի համար արտասանեալ մահուան վըճիւղը փոխուի, սակայն Չարը չէ:

հաւաներ: — Ռուսիոյ կառավարութիւնը, Եւրոպիոյ ներկայ խաղաղական վիճակին պատճառաւ գաղաքացիներ է աւատորիական սահմանաց վրայ սկսուած ամբողջութեանց շինութիւնները, որոց համար 12 միլիոն ռուպլի ծախք պիտի երթար: — Ռուսիոյ կայսրուհոյն հիւանդութիւնը հետըզհետէ կծանրանայ. բայց շատ ջերմեանդն ըլլալով՝ օրը երկու անգամ թիկնաթոռի վրայ բարձեալ պալատան մատուռը կտարուի: Կայսրը թէպէտ առողջ կերեւի, բայց այնչափ վշտի և տագնապի մէջ է, որ այս օրերս նոյն ինքն Լօրիս Մէլիքօֆ զօրապետն է Չար: — Ռուսիոյ հասարակաց կրթութեան նախարարն յայտարարեր է, թէ հարկ է նախակրթարանաց կրօնական դաստիարակութիւնը աշխարհականաց յանձնել:

Ի Ա Ն

ՊԱՊԸ ՄԵՐԱՍՔԵՐԻ

Առաքելի շահանէ Էլլիսէ սնապարնտա միւթէրաքիմ գորգաօգուղ գալէմ քիւհնէ Էլլիսէ վէ գըրբընտը վէ էշեայի սայիրէ ֆիրուսթ օլընմագ իւղրէ մայիսի ռուսինն օն տօգուղընճը բաղար իրթէսի կիւնի անպարը մէգըլըրտէ միւղայէտէսի իճրա օլընմագաղընտան իշթիրա իթմէյէ թալիպ օլանլարըն եէվմի մէգըլըրտէ, անպարը մէգըլըրէ միւրաճաթ իթմէլէլի իլան օլընուր:

Պապը - Մերասքէրի

13 մայիս 1880

ԼԻԳՏ ԶԷԿԱՐԵԼԵՆԻՆ

ԿԷՆ ԷՆ

Խսկիւտարտա Խօրխօր չէշմէսի խարապ վէ արսայի հալիյէ պուլընտըլընտան՝ չէշմէի մէգըլըրէ ինչա օլընմայա գատար սալաշ հիյէթինտէ գուլանըլմագ իւղրէ խաղինէի էվգաֆը հիւմա յուլտան քիւրայէ վիրիլէճէյինտէն՝ թալիպ օլանլարին իլանը թարիխինտէն իթիպարէն՝ իւշ կիւնէ գատար էվգաֆը հիւմա յուն վարիտաթը ումուլիյէ իտաւրէսինէ կէլմէյէլի իլան օլընուր:

13 մայիս 1880

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՆԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Արեւելեան Մամլոյ Խմբագրութիւնը պարտ կհամարի յայտարարել, որ հանդիսիս տարեկան շրջանն Ապրիլի ամսագրով կլրանայ, շրջան, որ սկսած է 1879 Մայիս ամսուն, և իր տասներորդ տարին կմտնէ:

Այս նոր շրջանին առթիւ խմբագրութիւնն կպարտաւորի այլեւայլ պատճառներէ ստիպեալ նոր կարգադրութիւն մ'ընել:

Մեր աղինւ բաժանորդաց յայտնի է արդէն որ 1878 ին Արեւելեան Մամլուն չորս ամսոյ չափ

կտրելի չեղաւ հրատարակել, և հետեւեալէս իր վեցերորդ տարեկան շրջանը 1878 Յունվար ամսէն սկսելու տեղ, նոյն տարեկան Մայիս ամսէն սկսաւ: Արդ, մի քանի տարեկան վերջը ցոյց որ այս թուական տարբերութեանէ դանաղան անպատեհութիւններ կ'ծագին թէ՛ բաժանորդագրութեան, թէ՛ դործակալութեան և թէ՛ հաշիւներու կանոնաւոր ընթացքին դէմ: Նոր բաժանորդներ, մեր ազգայնորդութեան անտեղեակ, կարծելով թէ շրջանն ամեն Յունվար ամսէն կ'սկսի, նոյն թուականէն թերթին կ'զրուին, և ապա, երբ բոլոր տարեկան թիւերը կատանան, կտեսնեն որ մաս մը նախորդ և մեծագոյն մաս մը հետեւորդ տարեկան թիւերէն ստացած են, այնպէս որ տարեկան ամբողջութիւն մը չեն կազմեր, և կ'սկսին խմբագրութեան դանդաղներ ուղղել, և իբրեւ պակաս նոր թիւեր պահանջել: Ասկից կը հետեւի հաշիւներու մէջ չիտութիւն, և գործակալներու համար դժուարութիւն:

Այս անպատեհութեանց մի անգամ ընդ միշտ, առաջն առնելու համար խմբագրութիւնս որոշեց նոր շրջանէն, այն է յառաջիկայ Մայիս ամսէն սկսեալ, մինչեւ Յունվար 1881, այն է ութ ամսուան միջոցի մէջ ամբողջ տարեկան թիւերը հրատարակելով բաժանորդաց ուղղել:

Արեւելեան Մամուլ մէն մի թիւը որ 48 էջէ կ'ազդանայ, եթէ յաջորդ ամսէն սկսեալ 72 էջ պարունակէ մինչեւ Յունվար, իւր բաժանորդաց բոլոր տարեկան պարտքը վճարած կը լինի ութ ամսուան մէջ, և տարեկան նոր շրջան համընդուն կ'սկսի: Թէ և խմբագրութեան աշխատանքը սոյն քառամսեայ տարբերութիւնը լրացնելու համար բնականապէս կ'աւելնայ, սակայն գործին կանոնաւորութեան համար այս կարգադրութիւնը կարեւոր կը համարի, նոյնը պահելով տարեկան բաժանորդագրութեան պայմանները:

Խմբագրութիւնս վստահ է որ այս կարգադրութիւնը մեր աշխիւ բաժանորդաց հաւանութիւնը կ'ստանայ և մտադիր է նիւթերու աւելի դանաղանութիւն, Սեւ և Բաց քաղցի աւելի ընդարձակութիւն տալ, և մասնաւորապէս հրատարակելի բնական գիտութեան պատմութեան մը նկարագրեր մերթ ընդ մերթ տպագրել, և թէ ակնկալած քաջալերութիւնն ու աշխցութիւնն ընդունի:

Զմիւռնիա Խմբագիր Տնօրէն
16 Ապրիլ 1880 Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Երկու Դեղերէն

Այսպէս դատարանէն քեզին մամուր սինան ճամբի շէրիֆի վիշիկեհանտա քեզին խարապ մէքթէպին թախալնտա պուլու, նան մուաթթալ վէ լուղումարդ մուսլուդ եւրի սէլալին շէրիֆի գուլանըմադ իւղրէ, խաղինէի էվգաֆը հիւմայունտան քերայէ վիւրիէճէյինտէն թալիպ օլանլէրին իլանը թարիխինտէն իթիպալէն օն կիւնէ գատար էվգաֆը հիւմայուն վարիտաթը ումուլիյէ իտարէսինէ կէլմէլէրի իլան օլու, նուր:

6 Մայիս 1880

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍԻՐԻ

Եռամուշադ պուլտայ, քիւլէ 90,000, պէհէր քիւլէսի օթուդ պէշ զուրուշ, թէմուդ նիհայէթինէ գատար:

Քէօլթ, գըյէ 252,500, պէհէր գըյէսի պլթը զըշ պէշ փալա:

Մըպը բերինճի գըյէ 159,350, պէհէր գըյէսի իքի զըշ եւտի փարա:

Բուղէնը Սիւլիթ թշրինի-էվ վէլտէն իթիպալէն, գըյէ 24,400 պէհէր գըյէսի օն իքի զըշ:

Թուդ գըյէ 30,000, պէհէր գըյէսի փարա եւկիլիմի:

Սօղան գըյէ 20,000, պէհէր գըյէսի պիւր զըշ:

Բուղէնը գէլթ գըյէ 3,000, պէհէր գըյէսի պէշ զըշ:

Կիլիտ սապօնը գըյէ 2,500, պէհէր գըյէսի տէօթ զըշ:

Խաբարմաշթ գըյէ 2400, պէհէր գըյէսի օն զըշ:

Մանկալ քէօմիւրի գըյէ 250 պին, պէհէր գըյէսի օն տէօթ փարա:

Մատէն քէօմիւրի գանթար 15,000 պէհէր գանթարը սէքիլ զըշ:

Հաթալ չէքի 12,000, պէհէր չէքիսի օն իւշ զուրուշ, օթուդ փարա:

Շայլիթ թէմուդ նիհայէթինէ գատար, քիւլէ 45000, պէհէր քիւլէսի օն պլթը պըլըդ զըշ:

Սաման 20,000 քանթար, պէհէր գանթարը օն իքի զըշ:

Խամանըն սուրէթը թէպիլիյէսի 6,000 իրա Բուսուլմաթէն

1,500 » Շէհիթ Էմանէթինտէն

2,500 » Տիյարպէքիլ վիւլայէթինտէն

5,000 » Սէլանիկտէն

2,500 » Հալէպ վիւլայէթինտէն Եւքիւն 17,500:

Տէրը Սաատէթ վէ պէլալը սէլէսի իւշ Զաթալմաա պուլու

նան առարիլի շահանէ իւլէ միւթէֆէրիլ մահալլէրտէ վէ տէվալ յիւրէ տօլլուտան տօլլույա հարպիլէ նէվարէթը ճէլիլէսինտէն եւվիլլէ սարֆ վէ թէվիլի օլուն մագ իւղրէ իշպու տօլլուտան պլթը սէնէսի հաղիւրանը իպթիտասընտան իթիպալէն շուպաթը զայէսինէ դատար տօլլուդ այլը օլալագ պահ պէ մահ պլլնմասընա լուղում կէօրիւնտան պալատէ մուհարէր օն տէօթ գալէմ պուլտայ վէ երզադ վէ սայիլէ, նէվարէթը միւշարէլէյահ լէվալիմաթ տայիլէսինտէ իթիպալ օլունտան մէմհուր նուսուլէլէրինէ թէմամի իւլէ միւթապըդ օլմագ, վէ պուլլէրտէն եալընըլ րուղէնը Սիւլիլին րէսմը կէօմիւրիլինտէն պաշգասընըն րէսմը կէօմիւրիլ վէ րուսուլմը սայիլէսի իւլէ անպարէլինէ թէսիլմ օլլնճայա գատար վուդու պուլաճագ պլլնմալէ մէսարիֆի միւթէհալիւտինէ այիտ պուլլնմագ վէ պէհասը երիլլիւք ալթուն երիլ զըշ հիսապը իւլէ հաթիթա պէ հաթիթա հարպիլէ խաղինէսինին տօլլուտան պլթը սէնէսի թախալնտա մահսու պէն պալատէ կէօթէրիլան մահալլէրտէն հէվալէթէն թէտիլլէ վէ իսթիֆա գըլընմագ շարթը վէ շէրայէթի սայիլէսի միւթէֆէրիւտը իւլէ ճիւլմէսինին թօլլուտան պահ պէ մահ Էսամէլէրի հիլալէրինտէ մուհարէր ֆիյաթէր վէճիլ իւլէ իթաթը թալիպի Էօհտէսինտէ օլուպ իշպու Մայիսի րուսուլին օն տօլլուդընճը փաղար իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիւրիէճէյինտէն շուրուլթը մուհարէրէ վէճիլ իւլէ իթա իթմէյէ թալիպ օլանլէրին սուրէթը րէսմիլլէսի մէօհիւրիլ վէ իմիլը օլալագ վարագայը միսսուտէ իւլէ եւվիլմ մէղըլէրտէն էվիլլէճէ տայիլէսի մէղըլէրէյէ պէյանը հալ իյլմէսի իլան օլունուր:

Պապը-Սէրապէրի
11 մայիս 1880

ԹԱՎՈՒԳ ՊԵՍԷՍԷ

Կայսերական բժշկական վարժարանին դասատուներէն մեծ Մինաս Էֆէնտիի աշխատասիրութեամբն իւլյոս ընծայեալ է Զարգարեան տպարանէն, 165 երեսով, հինգ պատկերներով և հայերէն տառերով ու տաճիկերէն լեղուաւ: Պօլսոյ և դաւառաց մէջ շատերուն կրնայ օգտակար ըլլալ: Հաւ, հնդկահաւ, բադ ու սագ պահելու, անուցանելու միջոցները կուսուցանէ: Վաճառման կեդրոնատեղին է Պօլսի Սուլթան Համամ Զարգարեան գործարանը, և կ'գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով, ի դին 1 քառորդ մէճիտ:

PUILLES HOLLOWAY
ԴԵՂԱՅԱՏԵ ԳՈՒՄՈՒՆԻԷ

Լեարդի, ստամոքսի և աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը: ամեն ջրային տկարութեան ու ժաթախութեան և տկարութեան համար: Կը ջնջ և անհետ կընէ ամեն տեսակ անհասկալիութեանց հետքերը: Սրտի և երիկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մ'ունի, արիւնը մաքրելով նոցա խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ, և գրգռելով կենսական գործարանը կը զօրացնէ: Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբ սրտախառնութիւն, կուծութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ լեցուած կազեր, գլխի ցաւեր կը վանէ, մարսողութիւնը կը չափաւորի, և մարմինը մաքրութեամբ բոլոր այն ազտեղութիւններէ որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ, ուժեղ և բնական դիւրք կը դնենու:

NGUENT HOLLOWAY
ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒՂՈՒՆԻՅԻ

Մորթային հիւանդութիւնք և վէրք բուժելու մասին ունեցած պալատական յատկութեանց չհաւասարի բընաւ ուրիշ դեղ մը: Կին կամ նոր թունաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (շէրէֆէ), սրունից և ստեանց վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կ'ամ կը լաւանան: օգտակար է նաև հարբուխի, հազի, սրտի բարձրման, մանաւանդ օղացաւ (էւլ) ըստած հիւանդութեան իւր կազդուրիչ, և օրաւոր ազդեցութեամբ խոյլ (բրան) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ինչ աստիճան որ ըլլայ կը դիմադրաւ:

Այս դեղերուն գործածութեան և դանակը նշանակուած է Իւրաքանչիւր տուրի վրայ, որ կը գտնուի ամեն դեղավաճառներու քով, և մասնաւորապէս Պահէ-գարու Թաշ խանի կողմերը Պ. Գասպարեանի դեղարանը: 7 կ'ծախուի:

Աւելի առնել ուղղող կը հրաւիրուի առ հեղինակն տօթթօր Հոլլօուէ ի Լօնտօն Սքափօրտ փողոց թիւ 533:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
13 Մայիս 1880

Գօնաօլիտէ	12 - 1
Երկաթուղեաց	» 37 - 8
Թրամուէյ	0. 1. 3 - 4
1863 ի փոխառութիւն	» 63 -
1865 ի »	» 68 -
1869 ի »	» 63 -
1872 ի »	1. 20 -
Օսմանեան լիւրան 100 դրչէն.	
Մէհտիլլէ	106 - 30
Մէթալիք	212 -
Հինգնոց	208 -
Վեցնոց	128 -
Պիլնճ	480 -
Թղթադրամ	1030 -
Բուսիոյ Բօլ	90 - 2
Գաղղիական լիւրա	87 - 8
Անգղիական »	110 -
Գրիմից	51 -

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԻՐ
Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ
Կ. Պօլսի, Սոքրաճ Համամ